

Idejna rešitev dinamično predstavlja temo voljne, hkrati pa ohranja zelene površine in ureja vstop v mesto.

Foto: Kreadom

General v kamnu med Sabotinom in Škabrijelom

torek, 31. marec 2015, 13:41

Društvo Soška fronta je strokovnjakom, poznavalcem in predstavnikom lokalne skupnosti razkrilo načrte za postavitve spomenika generalu Svetozarju Borojeviću von Bojni v Solkanu. Idejno rešitev, ki je hkrati spominski park in urejena zelena površina ob vstopu v kraj, sta zasnovala arhitekt Adrijan Cingerle in krajinska arhitektka Katarina Iskra.

SOLKAN Želja, da bi generalu Borojeviću postavili spomenik, izhaja iz edinstvene zgodovinske vloge tega visokega avstro-ogrskega vojaškega častnika, ki ga slovenska kolektivna zavest še pomni kot poveljnika čet na soški fronti. *“Da je del Avstro-Ogrskega jugozahodnega bojišča potekal ravno po dolini reke Soče, ni samo po sebi umevno. V takratnem obdobju so se mnogi bolj ogrevali za možnost, da bi Avstro-Ogrska branike postavila ob Dravi. Ta premik bi po koncu vojne pomenil povsem drugačna izhodišča za ohranitev slovenskega nacionalnega prostora. General Borojević je bil nepopustljiv zagovornik fronte ob Soči. S tem je bistveno vplival na usodo Slovencev, predvsem Primorcev,”* argumente za spomenik strne predsednik društva **Tadej Munih**.

Društvo je našlo lokacijo za spomenik na zelenici ob vhodu v Solkan. Kot je pojasnila predsednica Krajevne skupnosti Solkan **Darinka Kozinc**, se načrt dobro vključuje v že izvedene in načrtovane projekte. Osnova za spominsko obeležje, so se odločili, bo velika skala samica, ki simbolizira vztrajnost, trdnost in pogum.

To so bila izhodišča za arhitektski par **Adrijan Cingerle** in **Katarina Iskra**. Odločila sta se, da poiščeta rešitev, ki bo ohranjala spomin na zgodovinske dogodke, a hkrati nagovarjala mlajše generacije. *“Ljudje, ki nismo doživeli vojne, si težko predstavljamo, kakšno grozo prinese, kako spremeni življenja. Zato smo se odločili za neravne površine, ki so metafora za to, da nam vojna zamaje tla pod nogami, ter nekoliko nižji del v središču prostora, ki je stiliziran strelski jarek, pa tudi rana in brazgotina,”* je pojasnil Cingerle. Kot je dodala Iskra, je ureditev zamišljena tako, da ustvari doživetje, da obiskovalca vzpodbudi k dejavnosti. Lik Borojeviča bo s stiliziranim portretom vklesan v prerezano skalo, obiskovalce pa naj bi nagovarjali informativni napisi, postavljeni po celotnem prostoru.

“Všeč mi je, da je spomenik postavljen natanko tja, kamor general Borojević sodi - med Sabotin in Škabrijel,” je menil **Ivo Hvalica**. *“Zelo sem presenečen. Ta rešitev presega dosedanje razmišljanje,”* se je odzval solkanski arhitekt **Tomaž Vuga**. *“Tudi mi smo začeli skromneje, a ko smo se soočili z močjo in težo teme, je projekt začel rasti,”* je priznala Katarina Iskra.

Avtor številnih knjig o prvi vojni **Vasja Klavora** je poudaril, da Primorska in Slovenija potrebujeta prav nekaj takšnega *“majhnega, a estetskega”*, s čimer zaznamovati spomin na dogodke izpred stotih let. Vendar je hkrati opozoril: *“Nimamo niti enega spomenika padlim slovenskim fantom na soškem bojišču. Obeležujemo stoto obletnico vojne in lahko samo razmišljamo, kako je ta prizadela slovenski narod: tiste, ki so se borili, in one, ki so morali zapustiti svoje domove.”*

Kot je dejal Klavora, je bil načrt, katerega pomemben del je bilo tudi Društvo Soška fronta, da bi spomenik padlim v prvi vojni postavili na Kostanjevici nad Novo Gorico, a društva, občina ter frančiškani, ki skrbijo za območje, niso našli skupnega jezika. *“Čuvamo francoske kralje, nismo pa pozorni do slovenskih fantov in mož,”* je bil kritičen, a prepričan, da bi bilo vredno še poskusiti s pogovori.

Ob mizi pa je bilo že slišati tudi mnenja, da bi morda Borojevičev spomenik lahko prerasel v skupno spominsko obeležje sodelujočim na soškem bojišču.

VESNA HUMAR